

**Департамент культури, національностей, релігій та
охорони об'єктів культурної спадщини**

**Одеської обласної державної адміністрації
Одеська обласна універсальна наукова бібліотека
ім. М. Грушевського**

Науково-методичний відділ

БІБЛІОТЕКИ НА ДОПОМОГУ ІНТЕГРАЦІЇ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ У ВОЄННИЙ ЧАС

Методичний лист

**Одеса
2022**

Згідно Стратегії інтеграції внутрішньо переміщених осіб*, що розроблена на період до 2024 року та схвалена Кабінетом Міністрів України, публічні бібліотеки повинні надавати якісні бібліотечно-інформаційні послуги вимушеним переселенцям, сприяти налагодженню ефективних механізмів комунікації громадян з місцевими органами влади та соціальної адаптації громадян.

У зв'язку з військовою агресією рф і збільшенням внутрішньо переміщених осіб у місцевих населених пунктах пропонуємо відновити, осучаснити та активізувати роботу щодо участі бібліотек у реалізації ініціативи «Бібліотеки як центри підтримки громади в умовах воєнної загрози: робота з внутрішньо переміщеними особами».

Пропонуємо публічним бібліотекам вести роботу щодо підтримки внутрішньо переміщених осіб у подальшому ВПО за наступними напрямками згідно із Стратегією інтеграції ВПО до 2024 року:

- Реалізація житлових та майнових прав ВПО;
- Працевлаштування та освіта ВПО;
- Реалізація права на соціальний захист ВПО;
- Медичне забезпечення ВПО;
- Створення умов для інтеграції ВПО в приймаючих ТГ;
- Допомога з отриманням офіційних документів;
- Допомога у використанні комп'ютера та Інтернету.

Беручи до уваги те, що робота на допомогу ВПО згідно Стратегії розрахована до 2024 року, необхідно розробити Перспективні плани цієї діяльності для публічних бібліотек, що входять у кожен ТГ. Бажано обговорити ці плани з громадськістю, до затвердження цих планів залучити місцеву владу, піклувальну раду, зробити цей документ суспільно та громадсько значущим.

Підходячи до створення оперативного плану бажано вивчити наступні питання:

- Склад (за віком, книжковим попитом, професія);
- Функціонування в бібліотеці системи зустрічей з питань права;
- Можливість використати бібліотечне приміщення для створення курсів перекваліфікації, отримання нових професій;
- Необхідність проведення так званих «тренінгів для тренерів»;

* Про схвалення Стратегії інтеграції внутрішньо переміщених осіб та впровадження середньострокових рішень щодо внутрішнього переміщення на період до 2024 року: [Розпорядження Кабінету Міністрів України № 1364-р від 28.10.2021 р.] // Уряд. портал. Дата оприлюднення: 28.10.2021. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-shvalennya-strategiyi-integraciyi-v-a1364r>. (дата звернення: 06.07.2022).

- Необхідність та систематичність проведення для бібліотечних працівників тренінгів та семінарів, присвячених проблемам роботи, спрямованої на інтеграцію ВПО у життя конкретної громади.

Пропонуємо примірний план діяльності публічної бібліотеки щодо реалізації Стратегії інтеграції ВПО до 2024 року (*Додаток до листа*). Нагадую що, треба конкретно надавати терміни виконання планових завдань, а також уважно оцінювати стан роботи конкретної бібліотеки, бібліотеки з філіями, або інші особливості (співпрацю з юристам, освітянами, наявність дитячих закладів та інше). Пропоновані заходи охоплюють майже усі напрямки діяльності роботи бібліотек із названою категорією.

Просимо, плануючи тренінги для бібліотекарів щодо їх завдань, які визначені для обслуговування ВПО, звернути увагу на обов'язкове проведення наступних модулів:

- Визначення статусу та особливостей ВПО як окремої групи користувачів;
- Визначення психологічних особливостей роботи з АПО;
- Етика роботи з названою групою (нейтралітет, толерантність, відповідальність);
- Особливість проведення сучасних заходів – айстоперів «Тільки без паніки»;
- Бібліотечні форми популяризації книги для реалізації програми «Що почитати під час війни»;
- Особливості роботи бібліотек з дитячим контингентом.

Робота бібліотек на допомогу реалізації державної Стратегії повинна бути організована чітко, з залученням громадських та волонтерських організацій, місцевої влади.

План реалізації Стратегії інтеграції ВПО до 2024 року

Найменування завдання	Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строк виконання	Орієнтовний обсяг фінансового забезпечення виконання завдання			Очікувані результати виконання (індикатори)
				2022 рік	2003 рік	2024 рік	
1	2	3	4	5	6	7	9
Стратегічна ціль 1. Реалізація житлових та майнових прав внутрішньо переміщених осіб							
Бібліотеки як центри підтримки громадян в умовах інтеграції (вимушено переселеним особам)	<p>Інформаційно-консультативна діяльність бібліотек на допомогу внутрішньо-переселеним особам з питань прав:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Тренінги бібліотечних працівників «Надання ефективної цілеспрямованої інформаційної та практичної допомоги ВПО» - Організація систематичних консультацій у пунктах правової допомоги бібліотек за участі юристів-професіоналів - Надання практичної допомоги у пошуку житла через сайти - Індивідуальна інформація ВПО що до офіційних документів, спрямованих на реалізацію житлових та майнових прав ВПО 						Публікація у ЗМІ конкретних позитивних результатів допомоги ВПО, поповнення бібліотечних фондів періодичними виданнями з питань права

1	2	3	4	5	6	7	9
	<ul style="list-style-type: none"> - Інформація щодо налагодження ефективних механізмів комунікації з місцевими органами влади (години прийому, допомога у написанні звернень, підготовка документів) - Передплата кожною бібліотекою територіальних громад періодичних видань з питань права (сума на передплату може змінюватись в залежності від сум, визначених у каталогах передплати) 						
Стратегічна ціль 2. Працевлаштування та освіта внутрішньо переміщених осіб							
<p>Бібліотеки – територія конкретної допомоги ВПО у організації життя у ТГ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Створення та діяльність пунктів збору даних про наявність вільних штатних одиниць, наявності посад, сумісництва, центрів навчання новим професіям - Організація інформації з названих питань на сайтах бібліотек - Створення на території бібліотек центрів професійного навчання із залученням педагогів, професіоналів конкретних, необхідних в даному регіоні, спеціальностей 						<p>Інноваційні форми обслуговування та залучення до бібліотек ВПО</p>

1	2	3	4	5	6	7	9
	<ul style="list-style-type: none"> - Залучення ВПО у бібліотеки з метою ввічливого надання інформації з цих конкретних питань - Консультації та онлайн тренінги з названих питань для бібліотечних працівників - Активізація діяльності безкоштовних курсів комп'ютерної грамотності для ВПО - Організація поповнення книжкових фондів бібліотек з питань професіонального навчання, освоєння нових професій (періодичні видання згідно з Каталогом), книги – УІК (для бібліотек безкоштовно) 						
Стратегічна ціль 3. Реалізація права на соціальний захист внутрішньо переміщених осіб							
<p>Допомога ВПО у реалізації їхніх прав на волевиявлення, особливості участі у виборчому процесі</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Публікація методичних рекомендацій бібліотекам з названого питання, проведення обласних та районних семінарів бібліотечних працівників «Реалізація соціальних прав громадян України і робота бібліотек» 						<p>Організація висвітлення цих питань у ЗМІ, активізація участі у громадському житті П внутрішньо переміщених осіб</p>

1	2	3	4	5	6	7	9
	<ul style="list-style-type: none"> - Активізація діяльності медіа-центрів, Інтернет центрів, електронних читальних залів бібліотек з питань інформатії щодо участі у виборчому процесі, захисті соціальних прав, волевиявленні ВПО - Організація курсів із залученням педагогів щодо політичної та соціальної грамотності ВПО - Організація зустрічей юристів та ВПО з названих питань (раз у квартал) - Організація збору безкоштовно книг для дітей ВПО - Активізація бібліотечного волонтерства щодо соціального захисту ВПО 						
Стратегічна ціль 4. Медичне забезпечення внутрішньо переміщених осіб							
<p>Бібліотеки: інформування з питань медицини. Використання сучасних технологій для ВПО</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Організація бібліотечного конкурсу «Медична інформація в бібліотеках: доступність, оперативність, комфортність - Створення доступу ВПО до «Електронної медичної бібліотеки» у Інтернет центрах та електронних читальних залах бібліотек ТГ 						<p>Інноваційна організація медичної поінформованості ВПО</p>

1	2	3	4	5	6	7	9
	<ul style="list-style-type: none"> - Проведення онлайн тренінгів домедичної допомоги - Організація психологічних айстоперів «Тільки без паніки» - Організація інноваційного напрямку популяризаторської діяльності «Книготерапія»(Розробка і надання методичних пропозицій) - Організація систематичних медичних консультацій в бібліотеках з різних актуальних питань що турбують ВПО 						
Стратегічна ціль 5. Доступ до документів							
<p>Інформаційна, бібліографічна, популяризаторська робота з бібліотек з питань допомоги ВПО щодо доступу до офіційних документів</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Організація систематичної роботи пунктів правової інформації в бібліотеках - Актуальна індивідуальна інформація ВПО з питань отримання офіційних документів - Організація виставок офіційних документів та їх презентація 						<p>Адаптація та інтеграція ВПО у IT</p>

1	2	3	4	5	6	7	9
Стратегічна ціль 6. Створення умов для інтеграції внутрішньо переміщених осіб в приймаючих територіальних громадах							
<p>Бібліотеки – території безпеки, допомоги, комфорту та єдності та адаптації ВПО</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Вивчення інтересів ВПО, особливо щодо читання та інформації у конкретному населеному пункту - Організація циклів лекцій, бесід, презентацій згідно виявленим запитам - Актуалізація книжкових фондів бібліотек, особливо збільшення надходжень художньої, історичної української книги згідно планів УІК - Організація курсів різної спрямованості, гуртків, лялькових театрів, конкурсів для дітей переселенців 						<p>Збільшення кількості аматорських об'єднань Збільшення фондів української книги, інтеграція ВПО, особливо дітей та юнацтва, у життя ТГ.</p>

БІБЛІОТЕКИ НА ДОПОМОГУ ІНТЕГРАЦІЇ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ У ВОЄННИЙ ЧАС [Текст] : метод. лист / Департамент культури, національностей, релігій та охорони об'єктів культурної спадщини Одес. облдержадмін., Одес. обл. універс. наук. б-ка ім. М. Грушевського, Наук.-метод. від. ; [упоряд. Ю. С. Амельченко ; комп'ют. набір Ю. С. Амельченко ; верстка, заг. редагування О. М. Ласкевич ; відп. за вип. О. А. Булгакова]. – Одеса, 2022. – 10 с. – 15x21,5. – 40 прим.: б. ц.

© ОУНБ
Зам. № 36 від 09.07.2022 р.
Тираж 40 прим.